

4.12.1979

Osasto: ns1 ta
Semaforbren 7

00520 HELSINKI
HELSINGFORS 52

Puhelin
Telefon 1511

Työeläkelaitoksille

TYÖTTÖMYYSELÄKKEEN JA TYÖTTÖMYYSLISÄN SISÄLTYTTÄMINEN MERIMIES-
ELÄKELAKIIN SEKÄ KANSANELÄKELAIN MUKAISEN KOLMANNEN KUNTARYHMÄN
POISTAMINEN

Hallitus on marraskuun 23 päivänä 1979 antanut Eduskunnalle esityksen laeiksi merimieseläkelain ja työntekijäin eläkelain 12 a §:n muuttamisesta.

Merimieseläkelakiin ehdotetaan sisällytettäväksi muiden työeläkelakien säännöksiä vastaavat säännökset työttömyyseläkkeestä ja työttömyysohjelmasta sekä säännöksiä, jotka mahdollistaisivat lisäeläketurvan järjestämisen myös merenkulkijoille. Lisäksi esityksessä ehdotetaan tarkennettavaksi merimieseläkelain soveltamisalaa koskevia säännöksiä sekä työntekijäin eläkelain työttömyysohjelmasta rahoittamista koskevia säännöksiä.

Muutokset on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 1980 huhtikuun alusta.

Samanaikaisesti hallitus antoi Eduskunnalle esityksen laeiksi kansaneläkelain 27 §:n ja rintamasotilaseläkelain muuttamisesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi. Kansaneläke-, rintamasotilaseläke- ja perhe-eläke-etuuksien määräytymissäännöksiä esitetään muutettavaksi siten, että etuudet määräytyisivät kahden kuntaryhmän mukaan nykyisten kolmen kuntaryhmän sijasta. Uudistuksen esitetään tulevan voimaan vuoden 1980 heinäkuun alusta.

ELÄKETURVAKESKUS

LIITE

Hallituksen esitykset

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi merimieseläkelain ja työntekijäin eläkelain 12 a §:n muuttamisesta.

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.

Esityksessä ehdotetaan merimieseläkelakiin sisällytettäväksi muiden työeläkelakien säännöksiä vastaavat säännökset työttömyyseläkkeestä ja työttömyyslisästä sekä säännöksiä, jotka mahdollistaisivat lisäeläketurvan järjestämisen myös merenkulkijoille. Lisäksi ehdotetaan tarken-

nuksia merimieseläkelain soveltamisalaa koskeviin säännöksiin ja työntekijäin eläkelain työttömyyslisän rahoittamista koskeviin säännöksiin.

Muutokset on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 1980 huhtikuun alusta.

PERUSTELUT.

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset.

1.1. Merimieseläkelain soveltamisala.

Merimieseläkelakia (72/56; MEL) sovelletaan ulkomaanliikenteeseen käytettävässä suomalaisessa kauppa-aluksessa, merellä ansiotarkoituksessa toimivassa pelastusaluksessa ja Itämeren ulkopuolelle toimintansa ulottavassa kalastusaluksessa sekä jäänsärkijäaluksessa merimiestoimessa oleviin merenkulkijoihin. Soveltamisala on ollut yhdenmukainen aikaisemman merimieslain (341/55) kanssa. Merimieslailla (423/78), joka tuli voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1978, laajennettiin merityösuhteen käsitettä niin, että sen piiriin kuuluu nyt suomalaisella aluksella tehdyn työn lisäksi työnantajan määräyksestä väliaikaisesti muualla kuin aluksella tehty työ. Vastaava laajennus ehdotetaan tehtäväksi MEL:n 1 §:ään. Lisäksi ehdotetaan pykälän käsitteistöä muutettavaksi yhdenmukaiseksi merimieslain kanssa.

MEL:a sovelletaan suomalaisilla kauppa-aluksilla työskenteleviin merenkulkijoihin. Käytännössä esiintyy kuitenkin tilanteita, joissa olisi tärkeää turvata suomalaisen merenkulkijan eläketurvan karttumisen myös ulkomaalaisella aluksella. Näin on erityisesti silloin, kun suomalainen laivanvarustaja on vuokrannut ulkomaalaisen kauppa-aluksen pääasiassa ilman miehistöä. Merimieslakiin jo sisältyvän periaatteen mukaisesti ehdotetaan MEL:n 1 §:ään liittäväksi säännös, jonka mukaan ulkomaalaisen kauppa-alus edellä mainitussa tapauksessa rinnastettaisiin suomalaiseen kauppa-alukseen ja aluksella työskenteleviin sovellettaisiin MEL:a.

Kun suomalainen alus vuokrataan ulkomaalaiselle laivanvarustajalle pääasiassa ilman miehistöä, on vaikeaa valvoa Suomen lainsäädännön noudattamista sanotulla aluksella. Tällaisella aluksella voi työskennellä myös suomalaisia merenkulkijoita, jotka ovat edelleen työsuhteessa aluksen suomalaiseen omistajaan tai tämän käyttämään työnantajaan. Tällöin on perustel-

tua, että MEL:a sovellettaisiin edelleen näihin merenkulkijoihin. Sanottu laajennus ehdotetaan tehtäväksi lisäämällä 1 §:ään uusi tätä koskeva momentti.

1.2. Eläkkeen ja vakuutusmaksun perusteena oleva palkka.

MEL:n 3 §:n 2 momentin mukaan palkalla, jonka nojalla etuuden määrä ja vakuutusmaksu lasketaan, tarkoitetaan vakuutetun merimiestöimen perusteella saamaa tuloa ja muuta hyvitystä. Tällöin palkkaan luetaan myös asunto, ruoka ja muut luontoisedut, jotka arvioidaan merimiesverolaissa (208/58) säädetyllä tavalla. Kun merimieslain mukaan sen alaisuuteen aluksella tehdyn työn lisäksi kuuluu työnantajan määräyksestä väliaikaisesti muualla tehty työ ja tämä työ ehdotuksen 1 §:n 1 momentin mukaan tulisi kuulumaan MEL:n soveltamispiiriin, ehdotetaan 3 §:n 2 momenttia siten muutettavaksi, että tällaisesta väliaikaisesta aluksen lukuun muualla kuin aluksella tehdystä työstä maksettu palkka otettaisiin huomioon MEL:n mukaista etuutta ja vakuutusmaksua määrättäessä. Lisäksi on 3 §:n 3 momenttia selvennetty siten, että mainitussa pykälässä tarkoitettu vakuutusmaksu koskee vain 1 §:n mukaista pakollista vakuutusta. Samasta syystä ehdotetaan myös 4 §:ää selvennettäväksi siten, että 34 a ja 34 b §:ssä tarkoitettu vapaaehtoinen vakuutus ei vaikuttaisi valtion osuuteen.

1.3. Työttömyyseläke.

MEL:iin ei sisälly säännöksiä työttömyyseläkkeestä kuten muihin työeläkelakeihin. Tämä on johtunut toisaalta työeläkelakien mukaisen työttömyyseläkkeen saamisen alaikärajan ja toisaalta MEL:n vanhuuseläkettä koskevista säännöksistä. Oikeus työttömyyseläkkeeseen on työntekijäin eläkelain (395/61; TEL) mukaan pitkäaikaisesti työttömänä olleella 60 vuotta täyttäneellä henkilöllä. Sanottu alaikäraja on kuitenkin työttömyyseläkkeen saamisen alaikärajan väliaikaisesta alentamisesta annetulla lailla (444/78) väliaikaisesti vuoden 1979 loppuun alennettu 58 vuoteen. MEL:n mukainen vanhuuseläkeikä on päällystään kuuluvilla 65 vuotta ja miehistöön kuuluvilla 60 vuotta.

Vanhuuseläkeikä on kuitenkin porrastettu palvelusajan perusteella siten, että päällystöön kuuluvalla on oikeus siirtyä vanhuuseläkkeelle 60-vuotiaana ja miehistöön kuuluvalla 55-vuotiaana. Koska edellä mainittu työttömyyseläkkeen saamisen alaikärajan alentuminen saattaa miehistönkin osalta aiheuttaa edun saamatta jäämisen maatyösuhteessa oleviin verrattuna ainakin eräissä tapauksissa ja koska näin on asian laita aina mitä päällystöön kuuluviin tulee, ehdotetaan otettaviksi myös MEL:n 15 a §:ään. vastaavat säännökset työttömyyseläkkeestä. Hallituksen 27 päivänä syyskuuta 1979 eduskunnalle antamassa esityksessä (HE n:o 105/1979 vp.) on esitetty työeläkelakeihin työttömyyseläkkeen edellytyksenä olevan alaikärajan alentamista koskevia säännöksiä, joiden mukaan vuoden 1980 alusta eläkkeen saisi myös vuonna 1925 tai sitä ennen syntyneet pitkäaikaisesti työttömät työnhakijat. Vastaavat säännökset ehdotetaan otettaviksi myös MEL:n 15 a §:ään.

Porrastettu vanhuuseläkeikä on sekä miehistön että päällystön osalta sidottu tietyn pituiseen palvelusaikaan. Jos työntekijä joutuu työttömäksi ennen eläkeiän täyttämistä, hänelle ei työttömyysaikana kartu lisää maksukuukausia, mistä voi olla seurauksena vanhuuseläkkeelle siirtymisen lykkäytyminen usealla vuodelle. Tämän estämiseksi ehdotetaan MEL:iin otettavaksi uusi 14 a §, jonka mukaan työttömyysaika rinnastettaisiin eläkeoikeutta määrättäessä palvelusaikaan. Edellytyksenä olisi kuitenkin, että työttömyys on johtunut aluksen myynnistä tai liikenteestä poistamisesta taikka muutoin työvoiman supistamisesta ja että vakuutettu on työttömyysaikana saanut valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain (125/34) mukaista päiväavustusta tai työllisyyslain (946/71) mukaista työttömyyskorvausta taikka työttömyyseläkettä.

1.4. Työttömyysoikeus ja sen rahoittaminen.

Työttömyydestä aiheutuvan eläkkeen pieneen estämiseksi on TEL:iin liitetty työttömyysoikeutta koskevat säännökset, joita sovelletaan myös lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/62; LEL) mukaisiin eläkkeisiin. Työttömyysoikeuden myöntämisellä pyritään siihen, että eläkettä karttuisi työttömyysaikana yhtä voimakkaasti kuin sitä on karttanut keskimäärin koko työssäoloaikana. Työttömyys on viime vuosina kohdannut me-

renkulkijoita samalla tavoin kuin maa-ammateissa työskenteleviä, minkä vuoksi ehdotetaan myös MEL:iin lisättäväksi TEL:n 7 b §:ää vastaavat säännökset työttömyysoikeuksista. Työttömyysoikeudet rahoitettaisiin samalla tavoin kuin TEL:n ja LEL:n mukaiset vastaavat lisät vakuutusmaksuilla, jotka työttömyyskassojen keskuskassa suorittaisi eläketurvakeskukselle merimieseläkekassalle edelleen hyvitetäväksi siten kuin TEL:n 12 a §:ssä, johon samalla ehdotetaan sanotun vakuutusmaksun saajaksi lisättäväksi merimieseläkekassa, on säädetty. Näin saatu maksu otettaisiin huomioon työnantajan ja työntekijän MEL:n 3 §:n mukaisista vakuutusmaksua määrättäessä.

1.5. Lisäeläketurva.

TEL:n 11 §:n mukaan työnantaja voi järjestää työntekijöilleen lakisääteistä paremman eläketurvan. Myös erityisolosuhteissa oleville olisi aiheellista varata mahdollisuus eläketurvan vapaaehtoiseen parantamiseen. Tämän vuoksi ehdotetaan MEL:iin lisättäväksi uusi 34 a §, joka sisältäisi TEL:n 11 §:ää vastaavat säännökset. Lisäeläkevakuutuksen kustannuksista vastaisivat työnantaja ja työntekijät kummaltakin puolelta, jollei muunlaisesta kustannusten jaosta ole sovittu.

MEL:n 14 §:n mukaisen vanhuuseläkkeen saamisen ehtona on, että työsuhde on päättynyt eläkeiän täyttämisen jälkeen. Jos lisäeläketurvaan sisältyy vanhuuseläkkeen saaminen alennetussa eläkeiässä ja vakuutettu on siirtynyt tällaiselle vanhuuseläkkeelle, hänen lakisääteinen MEL:n mukaisen vanhuuseläkkeensä alkaisi vasta sanotun lain 17 §:n mukaisessa 65 vuoden eläkeiässä. Näin siitä huolimatta, että vakuutetulla olisi riittävästi palvelusaikaa eläkkeen saamiseksi 14 §:n mukaisessa alemmassa eläkeiässä. Tämän estämiseksi ehdotetaan MEL:n 14 §:n 2 momenttiin otettavaksi säännös, jonka mukaan vakuutetulla olisi oikeus sen mukaiseen vanhuuseläkkeeseen, vaikka työsuhde olisi päättynyt aikaisemmin, jos työsuhde on päättynyt lisäeläketurvan mukaisen eläkkeen alkamiseen.

Merenkulun kansainvälisyydestä ja kansainvälisen kilpailun kiristymisestä on ollut viime aikoina seurauksena, että suomalaiset varustamot ovat liittyneet osakkain ulkomaisiin va-

rustamoihin, jolloin suomalaisia merenkulkijoita otetaan tällaisten yritysten omistamiin aluksiin työhön. Suomalaisen merenkulkijan eläketurvan jatkuvan kehittymisen kannalta on tärkeää, ettei eläkkeeseen oikeuttavaan palvelusaikaan tästä syystä syntyisi aukkoja. Tämän vuoksi ehdotetaan MEL:iin lisättäväksi uusi 34 b §, jonka mukaan merimieseläkekassa voisi antaa sitä haluavalle suomalaiselle varustamolle tai muulle yritykselle sanotun lain mukaiset etuudet sisältävän vakuutuksen. Vakuutuksen kustannuksista vastaisi sanottu varustamo tai yritys yksin.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset.

Ehdotetut muutokset aiheuttaisivat lisäkustannuksia lähinnä työttömyyseläkkeiden ja työttömyyslisen osalta. Vuonna 1980 työttömyyseläkkeistä arvioidaan aiheutuvan lisäkustannuksia 0,4—0,8 miljoonaa markkaa, josta noin puolet tarvitaan sanottuna vuonna suoritettaviin työttömyyseläkkeisiin ja toinen puoli työttömyyseläkkeistä aiheutuvan vastaisen eläkemenon kattamiseen. Kun valtion on suoritettava kolmannes merimieseläkekassan menoista tiettyjä menoja lukuunottamatta, valtion osuuden lisäykseksi tulisi ensi vuonna tältä osin noin 0,2 miljoonaa markkaa. Määrä kasvaisi asteittain siten, että valtion osuus 1980-luvun lopulla olisi arviolta vajaat miljoona markkaa vuodessa. Työttömyyseläkkeistä arvioidaan aiheutuvan kustannuksia ensi vuonna 0,1 miljoonaa markkaa, josta valtion osuus olisi 0,03 miljoonaa markkaa.

3. Voimaantulo.

Muutokset on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 1980 huhtikuun alusta. Työttömyyseläkkeiden laskentaessa ehdotetaan yhdenmukaisesti TEL:n kanssa otettavaksi huomioon vuoden 1966 jälkeiseltä ajalta maksetut päiväavustukset, lomautuksen ajalta maksetut päiväavustukset kuitenkin vain vuoden 1977 jälkeiseltä ajalta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Laki merimieseläkelain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 26 päivänä tammikuuta 1956 annetun merimieseläkelain (72/56) 1 §:n 1 ja 2 momentti, 3 §:n 1, 2 ja 3 momentti, 4 § sekä 14 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 1 momentti 17 päivänä huhtikuuta 1964 annetussa laissa (184/64), 1 §:n 2 momentti ja 4 § 30 päivänä joulukuuta 1966 annetussa laissa (739/66) sekä 3 §:n 2 momentti 11 päivänä joulukuuta 1970 annetussa laissa (768/70, sekä lisätään 1 §:ään uusi 2 momentti, jolloin muutettu 2 momentti ja nykyinen 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, sekä lakiin uusi 14 a, 15 e, 16 b ja 16 c § sekä uusi 4 a luku seuraavasti:

1 §.

Työntekijällä, joka tekee merimieslaissa (423/78) tarkoitettua työtä ulkomaanliikenteeseen käytettävässä suomalaisessa kauppa-aluksessa, merellä ansiotarkoituksessa toimivassa pelastus- tai kalastusaluksessa taikka muunlaisessa jäänmurtaja-aluksessa kuin satamajäänmurtajassa taikka työnantajan määräyksestä väliaikaisesti tällaisen aluksen lukuun muualla kuin aluksessa, on oikeus vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeeseen sekä hänen omaisillaan perhe-eläkkeeseen ja leskellä tai kuolinpesällä haudausavustukseen sen mukaan kuin tässä laissa säädetään. Työntekijää kutsutaan jäljempänä tässä laissa vakuutetuksi.

Tätä lakia sovellettaessa rinnastetaan suomalaisen kauppa-alukseen sellainen ulkomaalainen kauppa-alue, jonka suomalainen laivanvarustaja on vuokrannut pääasiassa ilman miehistöä edellyttäen, että vakuutettu on tämän laivanvarustajan tai sen käyttämän muun työnantajan palveluksessa. Sellaiseen suomalaiseen kauppa-alukseen, joka on pääasiassa ilman miehistöä vuokrattu ulkomaalaiselle laivanvarustajalle, sovelletaan tätä lakia vain edellyttäen, että kysymyksessä on työsuhde laivan omistajaan tai tämän käyttämään työnantajaan.

Tätä lakia ei sovelleta:

1) kalastusaluksessa työsuhteessa olevaan henkilöön, jos aluksen toiminta-alue ei ulotu Itämeren ulkopuolelle; eikä

2) henkilöön, joka on tullut 1 tai 2 momentissa tarkoitettuun työsuhteeseen ensimmäisen kerran, miehistöön kuuluva 60 vuotta ja päällistöön kuuluva 65 vuotta täytettyään.

3 §.

Vakuutettu ja hänen työnantajansa ovat kumpikin velvolliset suorittamaan saman suuruisen vakuutusmaksun merimieseläkekassalle. Vakuutusmaksu, jonka sosiaali- ja terveyshministeriö vahvistaa, on määrättävä sadasosissa vakuutetun aluksella saamasta tulosta.

Aluksella saadulla tulolla tarkoitetaan tässä laissa palkkaa tai muuta rahassa arvioitua etua, jonka työnantaja työsuhteen perusteella on vakuutetulle maksanut aluksella tai hänen määräyksestään väliaikaisesti aluksen lukuun muualla kuin aluksella tehdystä työstä. Palkkaan luetaan tällöin myös ruoka ja muut luontoisedut, jotka arvioidaan merimiesverolaissa (208/58) säädettyllä tavalla.

Edellä 1 momentissa mainittu vakuutusmaksu on vahvistettava niin suureksi, että kassalle tulevat vakuutusmaksut vahvistetun suuruisina ja määrääjain suorittamina yhdessä 4 §:ssä säädetyn valtion suorituksen kanssa peittävät kassan 1 §:n mukaisen vastuun sekä siitä johtuvat hoitokustannukset.

4 §.

Valtio on velvollinen suorittamaan kolmannksen kassan menoista, joihin ei lueta kuuluviksi kassan hoitokustannuksia eikä mitä kassa on joutunut suorittamaan 15 c §:n nojalla haudausavustuksena tai 19 §:n nojalla maksunpalautuksena taikka 34 a ja 34 b §:ssä tarkoitettujen vakuutusten perusteella.

14 §.

Jos vakuutetun työsuhde on päättynyt hä-

nen täytettyään alla olevassa taulukossa mainitun alemman iän, on myös hänellä oikeus vanhuuseläkkeen saamiseen, mikäli hänellä on vähintään hänen saavuttamaansa ikää vastaava taulukkoon merkitty määrä maksukuukausia. Jos työsuhteen päättymisen on johtunut 34 a §:n mukaisen vakuutuksen perusteella myönnetyn vanhuuseläkkeen alkamisesta, vakuutetulla on oikeus tämän pykälän mukaiseen vanhuuseläkkeeseen hänen täytettyään maksukuukausien vähimmäismäärää vastaavan iän.

Miehistö:

Ikä	59 v.	58 v.	57 v.	56 v.	55 v.
Maksukuukausien vähimmäismäärä	252	264	276	288	300

Päällystö:

Ikä	64 v.	63 v.	62 v.	61 v.	60 v.
Maksukuukausien vähimmäismäärä	312	324	336	348	360

14 a §.

Jos vakuutetun työsuhde on päättynyt ennen 14 §:ssä säädetyn iän täyttämistä ja tämä on johtunut aluksen myymisestä tai liikenteestä poistamisesta taikka työvoiman supistamisesta aiheutuneesta työttömyydestä, rinnastetaan työttömyysaika palvelusaikaan määrättäessä oikeutta vanhuuseläkkeeseen edellyttäen, että vakuutetulla on oikeus saada mainitulta ajalta valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain (125/34) mukaista päiväavustusta tai työllisyylain (946/71) mukaista työttömyyskorvausta taikka 15 e §:n mukaista työttömyyseläkettä ja että hän täyttää eläkkeen saamiseen oikeuttavan iän kolmen vuoden kuluessa työsuhteen päättymisestä.

15 e §.

Oikeus saada työttömyyseläkettä on 60 vuotta täyttäneellä vakuutetulla, joka esittää työvoimaviranomaisen todistuksen siitä, ettei hänelle voida osoittaa sellaista työtä, jonka vastaanottamisesta hän ei voi kieltäytyä menettämättä oikeuttaan työllisyylain mukaiseen työttömyyskorvaukseen, sekä siitä, että hän laskettuna

päivästä, joka on aikaisintaan kuukautta ennen edellä sanotun todistuksen antamispäivää, on 60 viimeksi kuluneen viikon aikana saanut valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain mukaista päiväavustusta tai työllisyylain mukaista työttömyyskorvausta yhteensä vähintään 200 päivältä taikka ettei hänellä valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain enimmäisavustusta koskevien säännösten mukaan enää ole oikeutta päiväavustukseen. Työttömyyseläkkeestä ja työttömyyseläkkeen saajasta on jäljempänä mainituin poikkeuksin soveltuvin osin muutoin voimassa, mitä työkyvyttömyyseläkkeestä ja sen saajasta on säädetty.

Työttömyyseläkettä suoritetaan sen kalenterikuukauden alusta lukien, joka ensiksi alkaa sen jälkeen, kun kaksi kuukautta on kulunut 1 momentissa tarkoitetun todistuksen antamisesta. Eläkettä ei kuitenkaan ilman pätevää syytä suoriteta takautuvasti kuutta kuukautta pitemmältä ajalta ennen sen hakemista seuraavaa kuukautta.

Työttömyyseläke on yhtä suuri kuin se tämän lain mukainen työkyvyttömyyseläke, joka vakuutetulle olisi myönnetty, jos hänellä työtömäksi joutuessaan olisi ollut oikeus täyden työkyvyttömyyseläkkeen saamiseen. Eläkettä määritettäessä vakuutetun katsotaan joutuneen työttömäksi sinä päivänä, jolta hänelle on ensimmäisen kerran suoritettu 1 momentissa tarkoitettuna aikana päiväavustusta tai työttömyyskorvausta.

Työttömyyseläke myönnetään toistaiseksi. Eläke lakkaa ilman eri päätöstä kuuden kuukauden tai asetuksella säädetyn pitemmän ajan kuluttua työvoimaviranomaisen todistuksen antamisesta lukien, jollei merimieseläkekassalle sitä ennen ole toimitettu työvoimaviranomaisen antamaa uutta todistusta siitä, ettei eläkkeensaajalle voida osoittaa 1 momentissa tarkoitettua työtä. Jos eläkkeen lakkaamisen jälkeen työttömyys jatkuu tai alkaa uudelleen, eläkettä ryhdytään maksamaan samojen perusteiden mukaan kuin aikaisempaakin eläkettä, jollei eläkkeen lakkaamisesta ole kulunut kahta vuotta pitempää aikaa. Tällöin 1 momenttia sovellettaessa eläkkeelläolon aika rinnastetaan korvauspäiviin. Jos todistuksesta käy ilmi, ettei hakijalle ole väliaikana maksettu työttömyysavustusta tai -korvausta, eläkettä suoritetaan todistuksen antamista seuraavan kuukauden alusta.

Jos vakuutettu tulee työttömyyseläkettä saadessaan 15 §:ssä tai 17 §:n 1 momentissa edellytetyllä tavalla pitkäaikaisesti työkyvyttömäksi,

eläke muutetaan hakemuksesta työkyvyttömyyseläkkeeksi lähinnä seuraavasta mahdollisesta erääntymispäivästä. Täysi työkyvyttömyyseläke määrätään tällöin maksetun työttömyyseläkkeen suuruiseksi.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa on säädetty työttömyyseläkkeen edellytyksenä olevasta alaikärajaista, työttömyyseläkettä on oikeus myös saada vuonna 1925 tai sitä ennen syntyneellä vakuutetulla.

16 b §.

Jos vakuutettu on saanut valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain mukaista päiväavustusta, korotetaan eläkettä työttömyyslisällä. Jos vakuutettu on ollut koko kalenterivuoden ajan samassa tämän lain alaisessa työsuhteessa, tältä vuodelta maksettu päiväavustus ei kuitenkaan tuota oikeutta työttömyyslisään, ellei vakuutetun tämän lain piiriin kuuluva työsuhte ole päättynyt kolmen vuoden kuluessa ensiksi mainitun kalenterivuoden päättymisestä tai ellei vakuutettu ole samana kalenterivuotena ansainnut lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/62) mukaista palkkaa vähintään sanotun lain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua rajamäärää. Ajalta ennen sen kalenterivuoden alkua, jona vakuutettu on täyttänyt 23 vuotta, sekä eläketapahtuman satumisvuodelta ja sitä edeltäneeltä kalenterivuodelta maksettu päiväavustus ei kuitenkaan tuota oikeutta työttömyyslisään.

Työttömyyslisä lasketaan kertomalla eläkkeen määrä työttömyyskuukausien lukumäärällä ja jakamalla tulo luvulla, joka saadaan vähentämällä työttömyyskuukausien lukumäärä siihen aikaan sisältyvien täysien kuukausien lukumäärästä, joka on kulunut siitä, kun vakuutettu täytti 23 vuotta, kuitenkin aikaisintaan 1 päivästä heinäkuuta 1962 siihen, kun hän saavutti 65 vuoden iän. Työttömyyskuukaudet määrätään täysinä kuukausina niiden päivien yhteenlasketun lukumäärän perusteella, joilta vakuutettu on saanut 1 momentin mukaan työttömyyslisään oikeuttavaa avustusta, ja lukiemalla kuukauteen 22 päivää.

16 c §.

Työttömyysajan huomioon ottamisesta aiheutuvan vastuun ja kulujen peittämiseksi tulee valtakunnallisista työttömyyskassoista annettussa laissa tarkoitettun työttömyyskassojen keskuskassan suorittaa eläketurvakeskukselle meri-

mieseläkekassalle edelleen hyvitetäväksi vakuutusmaksu siten kuin työntekijäin eläkelain 12 a §:ssä on säädetty. Hyvitetty vakuutusmaksu otetaan huomioon 3 §:ssä tarkoitettua vakuutusmaksua vahvistettaessa.

4 a luku.

Lisäeläketurva.

34 a §.

Työnantaja voi järjestää merimieseläkekassassa tämän lain alaisuuteen kuuluville työntekijöilleen tai osalle heistä paremman eläketurvan kuin tässä laissa on säädetty edellyttäen, että tätä koskeva vakuutus täyttää sosiaali- ja terveysministeriön tätä tarkoitusta varten vahvistamat ehdot ja perusteet. Sanottuun vakuutukseen noudatetaan soveltuvin osin tämän lain säännöksiä.

Mikäli työehto- tai muulla sopimuksella ei ole sovittu muunlaisesta eläkekustannusten jaosta tai työntekijät eivät ole asetuksella säädetty tavalla toimeenpannulla äänestyksellä hyväksyneet muunlaista jakoa, vastaavat työnantaja ja työntekijät kummatkin puoleksi siitä maksun korotuksesta, joka aiheutuu 1 momentissa tarkoitettujen lisäetujen järjestämisestä. Jos työsuhte päättyy taikka vakuutus lisäetujen osalta lakkaa ennen eläkeoikeuden alkamista, työntekijällä on oikeus sen lisäksi, mitä tämän lain mukaisen vakuutuksen säilyttämisestä on säädetty, sanottujen lisäetujen osalta syntynyttä rahasto-osuutta vastaavaan maksuvapaaseen vakuutukseen. Lisäksi eläketurvan ehtoissa voidaan määrätä, että työntekijällä on oikeus suorittamalla itse maksut jatkaa vakuutustaan lisäetujen osalta.

Työnantajalla on oikeus pidättää työntekijän palkasta tältä 2 momentin mukaan perittävä vakuutusmaksu. Työnantaja on merimieseläkekassalle vastuussa pidättämistään määristä.

34 b §.

Jos suomalainen työntekijä otetaan suomalaisen laivanvarustajan tai muun suomalaisen yrityksen toimesta työsuhteeseen sellaisen ulkomaalaisen varustamon tai varustamotoimintaa harjoittavan yrityksen alukseen, jossa suomalainen yritys on osakkaana, voi merimieseläkekassa suomalaisen yrityksen hakemuksesta myöntää tälle suomalaista työntekijää varten tämän lain mukaiset etuudet sisältävän, sosiaa-

li- ja terveysministeriön vahvistamien ehtojen ja perusteiden mukaisen vakuutuksen. Ehtojen ja perusteiden on oltava sellaiset, että ne eivät aiheuta muutosta 1 §:ssä tarkoitettuun vakuutukseen.

Tässä pykälässä tarkoitettua vakuutuksesta aiheutuvasta vakuutusmaksusta vastaa vakuutuksen ottanut suomalainen yritys.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1980.

Sovellettaessa 16 b §:n 1 momentin säännöksiä otetaan huomioon, jollei säännöksistä muuta johdu, vuoden 1966 jälkeiseltä ajalta maksetut päiväavustukset, lomautuksen ajalta maksetut päiväavustukset kuitenkin vain vuoden 1977 jälkeiseltä ajalta.

2.

Laki

työntekijäin eläkelain 12 a §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain 12 a §, sellaisena kuin se on 20 päivänä joulukuuta 1968 annetussa laissa (690/68), näin kuuluvaksi:

12 a §.

Tämän lain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittaville eläkelaitoksille sekä merimies-eläkeläissa tarkoitettulle merimieseläkekassalle työttömyysajan huomioon ottamisesta aiheutuvan vastuun ja kulujen peittämiseksi tulee valtakunnallisista työttömyyskassoista annetussa laissa tarkoitettujen työttömyyskassojen keskuskassan sosiaali- ja terveysministeriön asettamassa määrääjässä vuosittain suorittaa eläketurvakeskukselle vakuutusmaksu, joka lasketaan sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamana prosenttimääränä keskuskassan tukimaksuista. Mää-

räosa on vahvistettava siten, että vakuutusmaksuna arvion mukaan kertyy sama määrä, joka saataisiin, jos 7 b §:ssä tarkoitettuja työttömyysavustuksia vastaavista palkoista suoritettaisiin tämän lain mukaista keskimääräistä vakuutusmaksua vastaava maksu.

Vakuutusmaksuna 1 momentin mukaan saadut varat eläketurvakeskus hyvittää eläkelaitoksille sosiaali- ja terveysministeriön eläketurvakeskuksen esityksestä vahvistamien perusteiden mukaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1980.

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 1979.

Tasavallan Presidentti

Sosiaali- ja terveysministeri

1.

Laki

merimieseläkelain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 26 päivänä tammikuuta 1956 annetun merimieseläkelain (72/56) 1 §:n 1 ja 2 momentti, 3 §:n 1, 2 ja 3 momentti, 4 § sekä 14 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 1 momentti 17 päivänä huhtikuuta 1964 annetussa laissa (184/64), 1 §:n 2 momentti ja 4 § 30 päivänä joulukuuta 1966 annetussa laissa (739/66) sekä 3 §:n 2 momentti 11 päivänä joulukuuta 1970 annetussa laissa (768/70), sekä

lisätään 1 §:ään uusi 2 momentti, jolloin muutettu 2 momentti ja nykyinen 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, sekä lakiin uusi 1 a, 14 a, 15 e, 16 b ja 16 c § sekä uusi 4 a luku seuraavasti:

Voimassa oleva laki.

1 §.

Ulkomaanliikenteeseen käytettävässä suomalaisessa kauppa-aluksessa, merellä ansiotarkoituksessa toimivassa pelastus- tai kalastusaluksessa taikka muunlaisessa jäänsärkijäaluksessa kuin satamajäänsärkijässä *merimiestoimessa olevilla, joita kutsutaan vakuutetuiksi*, on oikeus vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeeseen sekä heidän omaisillaan perhe-eläkkeeseen ja leskellä tai kuolinpesällä hautausavustukseen, sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Tätä lakia ei sovelleta:

1) valtion aluksessa muussa kuin työsubteessa palveluvaan henkilöön;

2) kalastusaluksessa toimessa olevaan henkilöön, jos aluksen toiminta-alue ei ulotu Itämeren ulkopuolelle; eikä

Ehdotus.

1 §.

Työntekijällä, joka tekee merimieslaissa (423/78) tarkoitettua työtä ulkomaanliikenteeseen käytettävässä suomalaisessa kauppa-aluksessa, merellä ansiotarkoituksessa toimivassa pelastus- tai kalastusaluksessa taikka muunlaisessa jäänmurtaja-aluksessa kuin satamajäänmurtajassa taikka työnantajan määräyksestä väliaikaisesti tällaisen aluksen lukuun muualla kuin aluksessa, on oikeus vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeeseen sekä hänen omaisillaan perhe-eläkkeeseen ja leskellä tai kuolinpesällä hautausavustukseen sen mukaan kuin tässä laissa säädetään. Työntekijää kutsutaan jäljempänä tässä laissa vakuutetuksi.

Tätä lakia sovellettaessa rinnastetaan suomalaiseseen kauppa-alukseen sellainen ulkomalainen kauppa-alus, jonka suomalainen laivanvarustaja on vuokrannut pääasiassa ilman miehistöä edellyttäen, että vakuutettu on tämän laivanvarustajan tai sen käyttämän muun työnantajan palveluksessa. Sellaiseen suomalaiseseen kauppa-alukseen, joka on pääasiassa ilman miehistöä vuokrattu ulkomalaiselle laivanvarustajalle, sovelletaan tätä lakia vain edellyttäen, että kysymyksessä on työsubte laivan omistajan tai tämän käyttämään työnantajaan.

Tätä lakia ei sovelleta:

1) kalastusaluksessa työsubteessa olevaan henkilöön, jos aluksen toiminta-alue ei ulotu Itämeren ulkopuolelle; eikä

Voimassa oleva laki.

3) henkilöön, joka on tullut merimiestoimeen ensimmäisen kerran, miehistöön kuuluva 60 vuotta ja päällystöön kuuluva 65 vuotta täytettyään.

3 §.

Vakuutettu sekä hänen työnantajanaan oleva laivanvarustaja ovat kumpikin velvolliset suorittamaan saman suuruisen vakuutusmaksun merimieseläkekassalle. Vakuutusmaksu, jonka vahvistaminen kuuluu sosiaaliministeriölle, on määrättävä sadannesosissa vakuutetun merimiestoimessa ansaitsemasta palkasta.

Palkalla tarkoitetaan tässä laissa vakuutetun merimiestoimen perusteella saamaa tuloa ja muuta hyvitystä. Palkkaan luetaan tällöin myös asunto, ruoka ja muut luontoisedut, jotka arvioidaan merimiesverolaissa (208/58) säädettyllä tavalla. Vakuutetulle työn suorittamisesta aiheutuvien kustannusten korvauksena maksettua hyvitystä ei pidetä palkkana.

Edellä 1 momentissa mainittu vakuutusmaksu on vahvistettava niin suureksi, että kassalle tulevat vakuutusmaksut vahvistetun suuruisina ja määräajoin suoritettuina yhdessä 4 §:ssä säädetyn valtion suorituksen kanssa peittävät kassan tämän lain mukaisen vastuun sekä hoitokustannukset.

4 §.

Valtio on velvollinen suorittamaan kolmanneksen kassan menoista, joihin ei lueta kuuluviksi kassan hoitokustannuksia eikä mitä kassa on joutunut suorittamaan 15 c §:n nojalla hautausavustuksena tai 19 §:n nojalla maksunpalautuksena.

Ehdotus.

2) henkilöön, joka on tullut 1 tai 2 momentissa tarkoitettuun työsuhteeseen ensimmäisen kerran, miehistöön kuuluva 60 vuotta ja päällystöön kuuluva 65 vuotta täytettyään.

3 §.

Vakuutettu ja hänen työnantajansa ovat kumpikin velvolliset suorittamaan saman suuruisen vakuutusmaksun merimieseläkekassalle. Vakuutusmaksu, jonka sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa, on määrättävä sadasosissa vakuutetun aluksella saamasta tulosta.

Aluksella saadulla tulolla tarkoitetaan tässä laissa palkkaa tai muuta rahassa arvioitua etua, jonka työnantaja työsuhteen perusteella on vakuutetulle maksanut aluksella tai hänen määräyksestään väliaikaisesti aluksen lukuun muualla kuin aluksella tehdystä työstä. Palkkaan luetaan tällöin myös ruoka ja muut luontoisedut, jotka arvioidaan merimiesverolaissa (208/58) säädettyllä tavalla.

Edellä 1 momentissa mainittu vakuutusmaksu on vahvistettava niin suureksi, että kassalle tulevat vakuutusmaksut vahvistetun suuruisina ja määräajoin suoritettuina yhdessä 4 §:ssä säädetyn valtion suorituksen kanssa peittävät kassan 1 §:n mukaisen vastuun sekä siitä johtuvat hoitokustannukset.

4 §.

Valtio on velvollinen suorittamaan kolmanneksen kassan menoista, joihin ei lueta kuuluviksi kassan hoitokustannuksia eikä mitä kassa on joutunut suorittamaan 15 c §:n nojalla hautausavustuksena tai 19 §:n nojalla maksunpalautuksena taikka 34 a ja 34 b §:ssä tarkoitettujen vakuutusten perusteella.

14 §.

Jos vakuutetun työsuhde on päättynyt hänen täytettyään alla olevassa taulukossa mainitun alemman iän, on myös hänellä oikeus vanhuuseläkkeen saamiseen, mikäli hänellä on vähintään hänen saavuttamaansa ikää vastaava taulukkoon merkitty määrä maksukuukausia.

Jos vakuutetun työsuhde on päättynyt hänen täytettyään alla olevassa taulukossa mainitun alemman iän, on myös hänellä oikeus vanhuuseläkkeen saamiseen, mikäli hänellä on vähintään hänen saavuttamaansa ikää vastaava taulukkoon merkitty määrä maksukuukausia.

Voimassa oleva laki.

Ehdotus.

Jos työsuhteen päättymisen on johtunut 34 a §:n mukaisen vakuutuksen perusteella myönnetyn vanhuuseläkkeen alkamisesta, vakuutetulla on oikeus tämän pykälän mukaiseen vanhuuseläkkeeseen hänen täytettyään maksukuukausien vähimmäismäärää vastaavan iän.

Miehistö:

Ikä	59 v.	58 v.	57 v.	56 v.	55 v.
Maksukuukausien vähimmäismäärä	252	264	276	288	300

Päällistö:

Ikä	64 v.	63 v.	62 v.	61 v.	60 v.
Maksukuukausien vähimmäismäärä	312	324	336	348	360

14 a §.

Jos vakuutetun työsuhde on päättynyt ennen 14 §:ssä säädetyn iän täyttämistä ja tämä on johtunut aluksen myymisestä tai liikenteestä poistamisesta taikka työvoiman supistamisesta aiheutuneesta työttömyydestä, rinnastetaan työttömyysaika palvelusaikaan määrättäessä oikeutta vanhuuseläkkeeseen edellyttäen, että vakuutetulla on oikeus saada mainitulta ajalta valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain (125/34) mukaista päiväavustusta tai työllisyyslain (946/71) mukaista työttömyyskorvausta taikka 15 e §:n mukaista työttömyyseläkettä ja että hän täyttää eläkkeen saamiseen oikeuttavan iän kolmen vuoden kuluessa työsuhteen päättymisestä.

15 e §.

Oikeus saada työttömyyseläkettä on 60 vuotta täyttäneellä vakuutetulla, joka esittää työvoimaviranomaisen todistuksen siitä, ettei hänelle voida osoittaa sellaista työtä, jonka vastaanottamisesta hän ei voi kielläytyä menettämättä oikeuttaan työllisyyslain mukaiseen työttömyyskorvaukseen, sekä siitä, että hän laskettuna päivästä, joka on aikaisintaan kuukautta ennen edellä sanotun todistuksen antamispäivää, on 60 viimeksi kuluneen viikon aikana saanut valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain

Voimassa oleva laki.

Ehdotus.

mukaista päiväavustusta tai työllisyyslain mukaista työttömyyskorvausta yhteensä vähintään 200 päivältä taikka ettei hänellä valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain enimmäisavustusta koskevien säännösten mukaan enää ole oikeutta päiväavustukseen. Työttömyyseläkkeestä ja työttömyyseläkkeen saajasta on jäljempänä mainituin poikkeuksin soveltuvin osin muutoin voimassa, mitä työkyvyttömyyseläkkeestä ja sen saajasta on säädetty.

Työttömyyseläkettä suoritetaan sen kalenterikuukauden alusta lukien, joka ensiksi alkaa sen jälkeen, kun kaksi kuukautta on kulunut 1 momentissa tarkoitetun todistuksen antamisesta. Eläkettä ei kuitenkaan ilman pätevää syytä suoriteta takautuvasti kuutta kuukautta piteneältä ajalta ennen sen hakemista seuraavaa kuukautta.

Työttömyyseläke on yhtä suuri kuin se tämän lain mukainen työkyvyttömyyseläke, joka vakuutetulle olisi myönnetty, jos hänellä työttömäksi joutuessaan olisi ollut oikeus täyden työkyvyttömyyseläkkeen saamiseen. Eläkettä määritettäessä vakuutetun katsotaan joutuneen työttömäksi sinä päivänä, jolta hänelle on ensimmäisen kerran suoritettu 1 momentissa tarkoitettuna aikana päiväavustusta tai työttömyyskorvausta.

Työttömyyseläke myönnetään toistaiseksi. Eläke lakkaa ilman eri päätöstä kuuden kuukauden tai asetuksella säädetyn pitemmän ajan kuluttua työvoimaviranomaisen todistuksen antamisesta lukien, jollei merimieseläkekassalle sitä ennen ole toimitettu työvoimaviranomaisen antamaa uutta todistusta siitä, ettei eläkkeensaajalle voida osoittaa 1 momentissa tarkoitettua työtä. Jos eläkkeen lakkaamisen jälkeen työttömyys jatkuu tai alkaa uudelleen, eläkettä ryhdytään maksamaan samojen perusteiden mukaan kuin aikaisempaakin eläkettä, jollei eläkkeen lakkaamisesta ole kulunut kahta vuotta pitempää aikaa. Tällöin 1 momenttia sovellettaessa eläkkeellöolon aika rinnastetaan korvauspäiviin. Jos todistuksesta käy ilmi, ettei hakijalle ole väliaikana maksettu työttömyysavustusta tai -korvausta, eläkettä suoritetaan todistuksen antamista seuraavan kuukauden alusta.

Jos vakuutettu tulee työttömyyseläkettä saadessaan 15 §:ssä tai 17 §:n 1 momentissa edellytetyllä tavalla pitkäaikaisesti työkyvyttömäksi, eläke muutetaan hakemuksesta työkyvyttömyyseläkkeeksi lähinnä seuraavasta mahdolli-

Voimassa oleva laki.

Ehdotus.

sesta erääntymispäivästä. Täysi työkyvyttömyyseläke määrätään tällöin maksetun työttömyyseläkkeen suuruiseksi.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa on säädetty työttömyyseläkkeen edellytyksenä olevasta alaikärajusta, työttömyyseläkettä on oikeus myös saada vuonna 1925 tai sitä ennen syntyneellä vakuutetulla.

16 b §.

Jos vakuutettu on saanut valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain mukaista päiväavustusta, korotetaan eläkettä työttömyyslisällä. Jos vakuutettu on ollut koko kalenterivuoden ajan samassa tämän lain alaisessa työsubteissa, tältä vuodelta maksettu päiväavustus ei kuitenkaan tuota oikeutta työttömyyslisään, ellei vakuutetun tämän lain piiriin kuuluva työsubte ole päättynyt kolmen vuoden kuluessa ensiksi mainitun kalenterivuoden päättymisestä tai ellei vakuutettu ole samana kalenterivuotena ansainnut lyhytaikaisissa työsubteissa olevien työntekijöiden eläkelain (134/62) mukaista palkkaa vähintään sanotun lain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua rajamäärää. Ajalta ennen sen kalenterivuoden alkua, jona vakuutettu on täyttänyt 23 vuotta, sekä eläketapahtuman sattumisvuodelta ja sitä edeltäneeltä kalenterivuodelta maksettu päiväavustus ei kuitenkaan tuota oikeutta työttömyyslisään.

Työttömyyslisä lasketaan kertomalla eläkkeen määrä työttömyyskuukausien lukumäärällä ja jakamalla tulo luvulla, joka saadaan vähentämällä työttömyyskuukausien lukumäärä siihen aikaan sisältyvien täysien kuukausien lukumäärästä, joka on kulunut siitä, kun vakuutettu täytti 23 vuotta, kuitenkin aikaisintaan 1 päivästä heinäkuuta 1962 siihen, kun hän saavutti 65 vuoden iän. Työttömyyskuukaudet määrätään täysinä kuukausina niiden päivien yhteenlasketun lukumäärän perusteella, joilta vakuutettu on saanut 1 momentin mukaan työttömyyslisään oikeuttavaa avustusta, ja lukiemalla kuukauteen 22 päivää.

16 c §.

Työttömyysajan huomioon ottamisesta aiheutuvan vastuun ja kulujen peittämiseksi tulee valtakunnallisista työttömyyskassoista annetussa laissa tarkoitetun työttömyyskassojen keskuskassan suorittaa eläketurvakeskukselle meri-

Voimassa oleva laki.

Ehdotus.

mieseläkekassalle edelleen hyvitetäväksi vakuutusmaksu siten kuin työntekijäin eläkelain 12 a §:ssä on säädetty. Hyvitetty vakuutusmaksu otetaan huomioon 3 §:ssä tarkoitettua vakuutusmaksua vahvistettaessa.

4 a luku.

Lisäeläketurva.

34 a §.

Työnantaja voi järjestää merimieseläkekassassa tämän lain alaisuuteen kuuluville työntekijöilleen tai osalle heistä paremman eläketurvan kuin tässä laissa on säädetty edellyttäen, että tätä koskeva vakuutus täyttää sosiaali- ja terveysministeriön tätä tarkoitusta varten vahvistamat ehdot ja perusteet. Sanottuun vakuutukseen noudatetaan soveltuvin osin tämän lain säännöksiä.

Mikäli työehto- tai muulla sopimuksella ei ole sovittu muunlaisesta eläkekustannusten jaosta tai työntekijät eivät ole asetuksella säädetty tavalla toimeenpannulla äänestyksellä hyväksyneet muunlaista jakoa, vastaavat työnantaja ja työntekijät kummatkin puoleksi siitä maksun korotuksesta, joka aiheutuu 1 momentissa tarkoitettujen lisätujen järjestämisestä. Jos työsubde päättyy taikka vakuutus lisätujen osalta lakkaa ennen eläkeoikeuden alkamista, työntekijällä on oikeus sen lisäksi, mitä tämän lain mukaisen vakuutuksen säilyttämisestä on säädetty, sanottujen lisätujen osalta syntynyttä rahasto-osuutta vastaavaan maksuvapaaseen vakuutukseen. Lisäksi eläketurvan ehdoissa voidaan määrätä, että työntekijällä on oikeus suorittamalla itse maksut jatkaa vakuutustaan lisätujen osalta.

Työnantajalla on oikeus pidättää työntekijän palkasta tältä 2 momentin mukaan perittävä vakuutusmaksu. Työnantaja on merimieseläkekassalle vastuussa pidättämistään määristä.

34 b §.

Jos suomalainen työntekijä otetaan suomalaisen laivanvarustajan tai muun suomalaisen yrityksen toimesta työsubteeseen sellaisen ulkomaalaisen varustamon tai varustamotoimintaa harjoittavan yrityksen alukseen, jossa suomalainen yritys on osakkaana, voi merimieseläkekassa suomalaisen yrityksen hakemuksesta

Voimassa oleva laki.

Ehdotus.

myöntää tälle suomalaista työntekijää varten tämän lain mukaiset etuudet sisältävän, sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien ehtojen ja perusteiden mukaisen vakuutuksen. Ehtojen ja perusteiden on oltava sellaiset, että ne eivät aiheuta muutosta 1 §:ssä tarkoitettuun vakuutukseen.

Tässä pykälässä tarkoitettu vakuutuksesta aiheutuvasta vakuutusmaksusta vastaa vakuutuksen ottanut suomalainen yritys.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1980.

Sovellettaessa 16 b §:n 1 momentin säännöksiä otetaan huomioon, jollei säännöksistä muuta johdu, vuoden 1966 jälkeiseltä ajalta maksetut päiväavustukset, lomautuksen ajalta maksetut päiväavustukset kuitenkin vain vuoden 1977 jälkeiseltä ajalta.

2.

Laki

työntekijäin eläkelain 12 a §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain 12 a §, sellaisena kuin se on 20 päivänä joulukuuta 1968 annetussa laissa (690/68), näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki.

12 a §.

Tämän lain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittaville eläkelaitoksille työttömyysajan huomioon ottamisesta aiheutuvan vastuun ja kulujen peittämiseksi tulee valtakunnallisista työttömyyskassoista annetussa laissa tarkoitettujen työttömyyskassojen keskuskassan sosiaali- ja terveysministeriön asettamassa määräjassa vuosittain suorittaa eläketurvakeskukselle vakuutusmaksu, joka lasketaan sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamana prosenttimääränä keskuskassan tukimaksuista. Määräosa on vahvistettava siten, että vakuutusmaksuna arvion mukaan kertyy sama määrä, joka saataisiin, jos 7 b §:ssä tarkoitettuja työttömyysavustuksia vastaavista palkoista suoritettaisiin tä-

Ehdotus.

12 a §.

Tämän lain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittaville eläkelaitoksille sekä merimieseläkekassalaisia tarkoitettulle merimieseläkekassalle työttömyysajan huomioon ottamisesta aiheutuvan vastuun ja kulujen peittämiseksi tulee valtakunnallisista työttömyyskassoista annetussa laissa tarkoitettujen työttömyyskassojen keskuskassan sosiaali- ja terveysministeriön asettamassa määräjassa vuosittain suorittaa eläketurvakeskukselle vakuutusmaksu, joka lasketaan sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamana prosenttimääränä keskuskassan tukimaksuista. Määräosa on vahvistettava siten, että vakuutusmaksuna arvion mukaan kertyy sama määrä, joka saataisiin, jos 7 b §:ssä tarkoitet-

Voimassa oleva laki.

män lain mukaista keskimääräistä vakuutusmaksua vastaava maksu.

Ehdotus.

tuja työttömyysavustuksia vastaavista palkoista suoritettaisiin tämän lain mukaista keskimääräistä vakuutusmaksua vastaava maksu.

Vakuutusmaksuna 1 momentin mukaan saadut varat eläketurvakeskus hyvitää eläkelaitoksille sosiaali- ja terveysministeriön eläketurvakeskuksen esityksestä vahvistamien perusteiden mukaan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 1980. _____

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi kansaneläkelain 27 §:n ja rintamasotilaseläkelain muuttamisesta sekä eräiksi niihin liit-
tyviksi laeiksi.

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.

Esityksessä ehdotetaan kansaneläke-, rintama-
sotilaseläke- ja perhe-eläke-etuuksien määräyty-
missäännöksiä muutettaviksi siten, että nämä

etuudet määräytyisivät kahden kuntaryhmän
mukaan nykyisten kolmen kuntaryhmän sijasta.

Muutokset tulisivat voimaan 1 päivänä hei-
näkuuta 1980.

PERUSTELUT.

Kuntien kalleusluokitusta on 1970-luvulla
tutkittu useaan otteeseen. Viimeksi valtiova-
rainministeriön asettama kalleusluokituksen tar-
kistamistoimikunta on 16 päivänä syyskuuta
1976 päivätyssä mietinnössään (komiteanmie-
tintö 1976: 63) ehdottanut siirtymistä kahteen
kalleusryhmään.

Hallitus on antaessaan eduskunnalle tulo- ja
menoarvioesityksen vuodelle 1980 yleisperuste-
luissa esittänyt, että voimassa olevaa lakia kun-
tien yleisestä kalleusluokituksesta (955/73)
jatkettaisiin vuosiksi 1980—1982, kuitenkin
niin, että kansaneläke-etuudet maksettaisiin
vuonna 1980 myöhemmin päätettävästä ajan-
kohdasta lukien kolmanteen kalleusluokkaan
kuuluvissa kunnissa toisen kalleusluokan mu-
kaisesti. Tämän toteuttamiseksi ehdotetaan
kansaneläkelain 27 §:n 1 momentin (466/60)
sekä rintamasotilaseläkelain (119/77) 2 §:n,
3 §:n 2 momentin ja 6 §:n muuttamista siten,
että, niistä poistettaisiin maininta kolmannelta
kuntaryhmästä. Näiden muutosten kautta kan-
saneläkkeen tukiosa ja lapsikorotus, rintama-
sotilaseläke sekä perhe-eläkkeen leskeneläkkeen
tukiosa ja lapseneläke määräytyisivät nykyisten
kolmen kuntaryhmän sijasta kahden kuntaryh-
män mukaan. Tämä merkitsisi eläkkeen koro-
tusta arviolta 185 000 kansaneläkkeen saajalle,

12 000 rintamasotilaseläkkeen saajalle ja 12 000
perhe-eläkkeen saajalle.

Kansaneläkelain 27 §:ssä säädettyyn kolman-
teen kuntaryhmään viitataan eräissä muissa so-
siaalivakuutuslaeissa, joita kaikkia olisi muu-
tettava niin, että viittaus koskisi sanotussa py-
kälässä tarkoitettua toista kuntaryhmää. Muu-
tettavat lainkohdat ovat työntekijäin eläkelain
8 §:n 5 momentti (749/74), merimieseläke-
lain 27 §:n 3 momentti (493/75), valtion
eläkelain 12 §:n 4 momentti (568/75), val-
tion perhe-eläkelain 7 §:n 1 momentin 3 kohta
(440/69), kansanedustajain eläkelain 8 §:n 1
momentti (13/74), kansanedustajain perhe-
eläkelain 6 §:n 1 momentti (441/69) ja tapa-
turmavakuutuslain 23 §:n 6 momentti (442/
69). Vastaavasta muutoksesta maatalousyrittä-
jien eläkelain 6 c §:ään tehdään erillinen laki-
ehdotus.

Muutokset ehdotetaan saatettaviksi voimaan
1 päivästä heinäkuuta 1980, johon mennessä
tekniset valmistelut voidaan suorittaa loppuun.

Kolmannen kuntaryhmän poistamisesta ai-
heutuu nykyisessä indeksitasossa laskettuna
kansaneläke-, perhe-eläke- ja rintamasotilaselä-
kejärjestelmiin vuosittaisia lisäkustannuksia yh-
teensä noin 103 miljoonaa markkaa eli, jos
muutokset toteutetaan heinäkuusta 1980, ensi

vuonna noin 51,5 miljoonaa markkaa. Kansaneläkelaitoksen osuus viimeksi mainitusta määrästä olisi 28 miljoonaa markkaa, kuntien osuus 6,8 miljoonaa markkaa ja valtion osuus 16,7 miljoonaa markkaa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**kansaneläkelain 27 §:n muuttamisesta.**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain 27 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 4 päivänä marraskuuta 1960 annetussa laissa (466/60), näin kuuluvaksi:

27 §.

Kunnat jaetaan elinkustannusten kalleuden mukaan kahteen ryhmään. Eläkkeen täysimääräinen tukiosa on ensimmäisessä kuntaryhmässä 864 markkaa vuodessa ja toisessa kuntaryhmässä 756 markkaa vuodessa.

Kansaneläkelaiissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetun lain (348/56) mukaista koronusta tai alennusta toimeenpantaessa katsotaan 27 §:n 1 momentissa säädettyjen markkamäärien vastavan virallisen elinkustannusindeksin pistelukua 116.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1980.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**rintamasotilaseläkelain muuttamisesta.**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 28 päivänä tammikuuta 1977 annetun rintamasotilaseläkelain (119/77) 2 §, 3 §:n 2 momentti ja 6 § näin kuuluviksi:

2 §.

Rintamasotilaille, joka on täyttänyt 55 mutta ei 60 vuotta ja joka ei alentuneen työkykynsä vuoksi pysty tekemään tai saamaan hänelle sopivaa toimeentuloaan turvaavaa työtä, samoin kuin rintamasotilaille, joka on täyttänyt 60 mutta ei 65 vuotta, maksetaan rintamasotilaseläkettä, jonka täysi määrä vuodessa on ensimmäisessä kuntaryhmässä 7 464 markkaa ja toisessa kuntaryhmässä 7 032 markkaa.

3 §.

Valtioneuvosto toimittaa enintään kuudeksi vuodeksi kerrallaan kuntien jaon niiden elinkustannusten kalleuden mukaan kahteen kuntaryhmään.

6 §.

Jos rintamasotilaan 16 vuotta nuorempi lapsi elää samassa taloudessa hänen kanssaan tai jos rintamasotilas tai hänen samassa taloudessa asuva puolisonsa muulla tavoin huolehtii lapsen toimeentulosta, lasketaan rintamasotilaseläke siten, että 2 §:n ja 4 §:n 3 momentin mukaisia täysimääräisen rintamasotilaseläkkeen määriä korotetaan ensimmäisessä kuntaryhmässä 636 markalla ja toisessa kuntaryhmässä 594 markalla kutakin tässä pykälässä tarkoitettua lasta kohden.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1980.

Rintamasotilaseläkelain (119/77) 17 §:n ja kansaneläkelaiissa säädettyjen eläkkeiden ja

avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetun lain (348/56) mukaista korotusta tai alennusta toimeenpantaessa katsotaan 2 §:ssä, 3 §:n 2 momentissa ja 6 §:ssä säädettyjen markkamäärien vastaavan virallisen elinkustannusindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan lo-

kakuussa 1976 maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3.

Laki

työntekijäin eläkelain 8 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain 8 §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on 20 päivänä syyskuuta 1974 annetussa laissa (749/74), näin kuuluvaksi:

8 §.

 Jos saman edunjättäjän kuoleman johdosta edunsaajille myönnettyt tämän lain vähimmäisehtojen mukainen perhe-eläke, 4 momentissa mainittua peruseläkettä vastaava muu perhe-eläke taikka 1 momentissa mainittua muuta eläkettä tai jatkuvaa korvausta vastaava perhe-eläke tai jatkuva korvaus yhteensä ylittävät yhteensovitusrajan, vähennetään tämän lain mukaisesta eläkkeestä määrä, joka on yhtä suuri osa ylitteestä, kuin tämän lain vähimmäisehtojen mukainen perhe-eläke on 4 momentissa mainittuja peruseläkkeitä vastaavista kaikista perhe-eläkkeistä. Tällöin ei kuitenkaan oteta huomioon eläkkeeseen tai jatkuvaan korvaukseen sisältyvää määräaikaista korotusta. Yhteensovitusraja on 60 prosenttia perhe-eläkkeen perusteena olevan edunjättäjän eläkkeen 2 ja 3 momentin mukaisesti lasketusta yhteensovituspe-

rusteesta vähennettynä kutakin edunsaajana olevaa 16 vuotta nuorempaa lasta kohden kansaneläkelain 27 §:ssä tarkoitettuun toiseen kuntaryhmään kuuluvassa kunnassa puoliorvolle lapselle suoritettavan perhe-eläkelain mukaisen eläkkeen määrällä sekä, jos tämän lain mukaisena edunsaajana on myös leski, perhe-eläkelain mukaisen leskeneläkkeen perusosan määrällä. Perhe-eläkelain mukaisena vähennyksenä ei kuitenkaan oteta huomioon enempää kuin 30 prosenttia yhteensovitusperusteesta. Jos perhe-eläkettä on 7 a §:n 1 momentin mukaisesti pienennetty edunsaajien lukumäärän perusteella, alennetaan edellä sanottuja prosenttimääriä samassa suhteessa.

 Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1980.

4.

Laki

merimieseläkelain 27 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 26 päivänä tammikuuta 1956 annetun merimieseläkelain 27 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on 23 päivänä kesäkuuta 1975 annetussa laissa (493/75), näin kuuluvaksi:

27 §.

 Jos saman edunjättäjän kuoleman johdosta edunsaajille myönnettyt tämän lain mukainen

perhe-eläke sekä tapaturmavakuutuslain tai sotilasvammalain mukainen huoltoeläke tahi liikennevakuutuslain mukainen jatkuva korvaus yhteensä ylittävät jäljempänä säädetyn yhteen-

4.

sovitusrajan, vähennetään ylittävä osa tämän lain mukaisesta perhe-eläkkeestä. Yhteensovitusraja on 66 prosenttia perhe-eläkkeen perusteena olevan edunjättäjän eläkkeen 2 momentin mukaisesti lasketusta yhteensovitusperusteesta vähennettynä kutakin edunsaajana olevaa 16 vuotta nuorempaa lasta kohden kansaneläkelain 27 §:ssä tarkoitettuun toiseen kuntaryhmään kuuluvassa kunnassa puoliortolle lapselle suoritettavan perhe-eläkelain mukaisen eläkkeen määrällä sekä, jos tämän lain mukaisena edunsaajana on myös leski, perhe-eläke-

lain mukaisen leskeneläkkeen perusosan määrällä. Perhe-eläkelain mukaisena vähennyksenä ei kuitenkaan oteta huomioon enempää kuin 30 prosenttia yhteensovitusperusteesta. Jos perhe-eläkettä on 16 a §:n 1 momentin mukaisesti pienennetty edunsaajien lukumäärän perusteella, alennetaan edellä sanottuja prosenttimääriä samassa suhteessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1980.

5.

Laki

valtion eläkelain 12 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun valtion eläkelain 12 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (568/75), näin kuuluvaksi:

12 §.

Eläkkeen enimmäismäärä lasketaan siten, että tämän lain mukaiseen eläkkeeseen lisätään

kutakin 10 a §:ssä tarkoitettua 16 vuotta nuorempaa lasta kohden kansaneläkelain 30 b §:ssä säädetty lapsikorotus kansaneläkelain 27 §:ssä tarkoitetun toisen kuntaryhmän mukaisena,

työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainittu peruseläke, ottaen huomioon vähennys, joka eläkkeestä on tehtävä edunsaajalle tulevien muiden eläkkeiden ja suoritusten vuok-

si, tämän lain mukainen eläke kuitenkin, jos se on myönnetty 10 §:n 2 tai 3 momenttia soveltaen, sellaisenaan ja

työntekijäin eläkelain 8 §:n 1 momentissa mainittu eläke, elinkorko tai korvaus saman pykälän 6 momentissa säädetyin poikkeuksin

ja jos nämä yhteenlaskettuina tai, jollei tällaisia suorituksia ole, tämän lain mukainen eläke ylittää yhteensovitusrajan, ylittävä osa vähennetään tämän lain mukaisesta eläkkeestä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1980.

6.

Laki

valtion perhe-eläkelain 7 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1968 annetun valtion perhe-eläkelain 7 §:n 1 momentin 3 kohta, sellaisena kuin se on 4 päivänä heinäkuuta 1969 annetussa laissa (440/69), näin kuuluvaksi:

7 §.

Myönnettäessä perhe-eläke tämän lain 5 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohtaa soveltaen, perhe-eläkkeen yhteensovittamiseksi muiden perhe-

eläkkeiden ja korvausten kanssa, lasketaan yhteen saman edunjättäjän kuoleman johdosta edunsaajille tulevat:

3) määrä, joka vastaa edunsaajina oleville 16 vuotta nuoremmille lapsille saman edunjättäjän jälkeen perhe-eläkelain nojalla maksettavaa, kansaneläkelain 27 §:ssä tarkoitetun toisen kuntaryhmän mukaista yhteenlaskettua eläkettä lisättynä, jos tämän lain mukaisena edun-

saajana on myös naispuolinen leski, perhe-eläkelain mukaisen leskeneläkkeen perusosalla.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1980.

7.

Laki

kansanedustajain eläkelain 8 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1967 annetun kansanedustajain eläkelain 8 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 4 päivänä tammikuuta 1974 annetussa laissa (13/74), näin kuuluvaksi:

8 §.

Jos kansanedustajalle myönnetty eläke sekä hänelle maksettava kansaneläkkeen perusosa ja kutakin valtion eläkelain (280/66) 10 a §:ssä tarkoitettua 16 vuotta nuorempaa lasta kohden kansaneläkelain (347/56) 30 b §:ssä säädetty kansaneläkkeen lapsikorotus sanotun lain 27 §:ssä tarkoitetun toisen kuntaryhmän mukaisena, tapaturmavakuutuslain (608/48) säännöksiin perustuva elinkorko, liikennevakuutuslain (279/59) nojalla myönnetty omaan vammaan perustuva jatkuva korvaus, sotilasvam-

malain (404/48) mukainen elinkorko, työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettu peruseläke tai muu siihen verrattava virka- tai työsuhteeseen perustuva eläke yhteensä ylittävät 2 momentissa säädetyn yhteensovitusrajan, ylittävä osa vähennetään tämän lain mukaisesta eläkkeestä sitä maksettaessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1980.

8.

Laki

kansanedustajain perhe-eläkelain 6 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1968 annetun kansanedustajain perhe-eläkelain 6 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 4 päivänä heinäkuuta 1969 annetussa laissa (441/69), näin kuuluvaksi:

6 §.

Tämän lain mukaisen perhe-eläkkeen yhteensovittamiseksi muiden perhe-eläkkeiden ja korvausten kanssa lasketaan yhteen saman edunjättäjän kuoleman johdosta edunsaajille tulevat tämän lain mukainen perhe-eläke, työntekijäin eläkelain 8 §:n 5 momentin ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettu perhe-eläke tai korvaus sekä edunsaajina oleville 16 vuotta nuoremmille lapsille saman edunjättäjän jälkeen perhe-

eläkelain nojalla maksettavan, kansaneläkelain 27 §:ssä tarkoitetun toisen kuntaryhmän mukaisen yhteenasketun eläkkeen määrä sekä, jos tämän lain mukaisena edunsaajana on myös naispuolinen leski, perhe-eläkelain mukaisen leskeneläkkeen perusosan määrä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1980.

6

9.

Laki
tapaturmavakuutuslain 23 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 20 päivänä elokuuta 1948 annetun tapaturmavakuutuslain 23 §:n 6 momentti, sellaisena kuin se on 4 päivänä heinäkuuta 1969 annetussa laissa (442/69), näin kuuluvaksi:

23 §.

Perhe-eläkelain mukaiseen eläkkeeseen oikeutetulle lapselle suoritetaan huoltoeläke kuitenkin vähennettynä lapselle tulevan perhe-eläkelain mukaisen eläkkeen kansaneläkelain 27 §:ssä tarkoitettua toista kuntaryhmää vastaavalla määrällä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1980.

Jos tapaturma on sattunut ennen 1 päivää lokakuuta 1969, sovelletaan tätä lakia vain, mikäli vahingoittunut on kuollut 1 päivänä lokakuuta 1969 tai sen jälkeen.

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 1979.

Tasavallan Presidentti

Sosiaali- ja terveysministeri